

دانشگاه یزد
دانشکده زبان و ادبیات
گروه زبان و ادبیات فارسی

پایان نامه
برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
زبان و ادبیات فارسی

نقد و بررسی نثر ترجمه‌های داستانی ابراهیم یونسی

استاد راهنما
دکتر سید محمود الهام بخش

استاد مشاور
دکتر یدالله جلالی پندری

پژوهش و نگارش
معصومه شفیعی حصاری

مهر ماه ۱۳۹۲

تقدیم به

پدر صبور و مادر مهربانم که وجودشان

برایم همه عشق است و وجودم برایشان همه رنج،

توانشان رفت تا به توانایی برسم و مویشان سپیدی گرفت تا سپید روی بانم.

و به

برادران و خواهر عزیزم که همواره موجب دلگرمی و سرفرازیم هستند.

سپاس نامه

چنین فضل از سوی دانا خداست که دانایی اش بس همه خلق راست

سپاس بیکران، پروردگار یکتا را که در سایه لطف و کرامت خود با خلق اندیشه در وجود آدمی، علم را وسیله رشد و تکامل او قرار داد. اکنون که در سایه توجهات خداوند بزرگ، تحصیلات دوره کارشناسی ارشد خود را به پایان رسانده ام، بجا و سزاوار است از تمام کسانی که مراد انجام این پژوهش یاری کردند سپاسگزاری و قدردانی نمایم.

سپاس بی نهایت از استاد بزرگوار و وکراقدر جناب آقای دکتر سید محمود الهام بخش، استاد راهنما که مسلماً بدون یاری و کمک ایشان این کار به پایان نمی رسید. از همراهی استاد مشاور گرامی، جناب آقای دکتریدانه جلالی پندری که با دقت نظر خویش، کاستی های این پایان نامه را متذکر شدند، قدردانی می کنم.

از استادان محترم گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه یزد، آقایان دکتر ملک ثابت، دکتر نجاریان، دکتر وهتانی، دکتر مهتدینی و دکتر پویان که در طول تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد همواره از ایشان آموختم، سپاسگزارم.

همچنین از کلیه کسانی که مراد این راه یاری نموده اند کمال تشکر را دارم:

خانم هابرو مطهری، مسئول دفتر کارشناس گروه ادبیات، به پاس مساعدت های بی دریغشان؛

و از دوست نازنینم خانم راضیه رستمی که همواره همراه و یاورم بودند؛

و از دوستان و هم اتاقی های عزیزم که در این دوره مرا تکل کردند.

چکیده

ترجمه از جمله فنون ادبی است که مبنای آن مهارت در دو زبان مختلف و آشنایی با اثری است که برای برگرداندن انتخاب می‌شود. یکی از انواع ترجمه‌ها که بویژه در دوره‌های اخیر رواج یافته ترجمه داستان‌ها از زبان‌های بیگانه است.

ابراهیم یونسی مترجم و نویسنده معاصر در سال ۱۳۰۵ ش متولد شد و در سال ۱۳۹۰ بدرود حیات گفت. وی ۶۷ ترجمه، ۱۲ داستان و ۵ تألیف را به چاپ رسانده است. یونسی در میان آثار چارلز دیکنز سه داستان را برای ترجمه برگزیده است: آرزوهای بزرگ خانه قانون زده و داستان دو شهر که به ترتیب در سال‌های ۱۳۳۷، ۱۳۴۱ و ۱۳۴۷ ش ترجمه شده‌اند. می‌توان گفت که گرایش یونسی به مکتب رئالیسم او را به سمت ترجمه آثار دیکنز سوق داد، هر چند اندیشه‌های سیاسی او نیز که مدافع طبقه محروم جامعه است می‌تواند موجب جذب شدن در جهت محتوای آثار دیکنز باشد.

بررسی نثر ترجمه‌های یونسی از دیکنز نشان می‌دهد که او با کاربرد نظریات مربوط به فن ترجمه و رعایت امانت و تکیه بر مهارت خود در داستان‌نویسی کوشیده است تا واژگان، ترکیبات، اصطلاحات، کنایات، امثال و نیز فضای روایت و لحن گفتگوهای داستان‌ها را برای مخاطب فارسی زبان بازسازی کند.

در متن ترجمه یونسی ورود واژگان بیگانه از بسامد پایینی برخوردار است؛ یونسی اغلب واژگانی را که برای مخاطب ایرانی ناآشناست را با توضیح کوتاه در متن یا با توضیح مفصل در پاورقی، قابل درک کرده است. یونسی واژگان عربی را در خدمت نزدیک کردن زبان ترجمه به زبان متن مبدأ گرفته است. ترکیبات عربی و ترکیبات عربی-فارسی که اغلب ترکیبات متداول در زبان عامه است، برای رساندن زبان محاوره‌ای به کار رفته شده‌اند.

در نثر ترجمه‌های یونسی اصطلاحات عامیانه و جملات محاوره‌ای و شکسته، تنها در گفتگوها و متناسب با شخصیت داستان استفاده شده است. بسامد استفاده از ضرب‌المثل و کنایه در داستان‌ها متفاوت است. این دو عنصر متناسب با شخصیت به کاربرنده آن، بخوبی به زبان فارسی برگردانده شده است.

در این پژوهش انواع توصیف بررسی شده است. در تمام موارد توصیف، یونسی با کمک هنر داستان‌نویسی خویش بشایستگی توانسته است، اهداف نویسنده، فضا و احساس غالب بر داستان را در ترجمه منعکس کند. در گفتگو نیز یونسی هماهنگ با شخصیت‌های داستان از زبان محاوره‌ای و شکسته استفاده کرده است. زبان روایت در داستان‌های دیکنز، نوشتاری است و مترجم در تمام داستان یکنواختی زبان ترجمه را حفظ کرده است. طنز دیگر عنصر بررسی شده، است. طنز در ترجمه‌های یونسی به دلیل تفاوت فرهنگ در زبان مبدأ و مقصد، برای مخاطب خوشایند نیست، مگر در مواردی که قرابت فرهنگی وجود دارد.

این نویسنده و مترجم معاصر با توجه به قلم توانایی که در نویسندگی صرف داشته به خصوص در قالب داستان، از نظر نحوی توانسته است جمله فارسی را طبیعی و به‌هنگار و برکنار از شائبه‌گرته‌برداری در ترجمه خود وارد کند.

کلمات کلیدی (فارسی و انگلیسی):

ابراهیم یونسی، ترجمه، رمان، چارلز دیکنز، زبان داستان.

Ebrahim Younesi ,Translation, Novel, Charles Dickens, Fiction Language.

فصل اول مبادی تحقیق

- ۱-۱- تعریف موضوع ۳
- ۲-۱- سابقه تحقیق ۵
- ۴-۱- سؤالات پژوهشی ۷
- ۵-۱- روش تحقیق ۷

فصل دوم زندگی، آثار، آراء و عقاید ابراهیم یونسی

- ۱-۲- زندگی ۱۱
- ۲-۲- تحصیلات ۱۲
- ۳-۲- فعالیت‌های سیاسی ۱۳
- ۴-۲- مشاغل و منصب‌ها ۱۵
- ۵-۲- جوایز و نشان‌ها ۱۶
- ۶-۲- آرا و افکار ۱۶
- ۱-۶-۲- دربارهٔ رمان، نویسنده و منتقد ۱۷
- ۲-۶-۲- دربارهٔ ترجمه ۱۹
- ۳-۶-۲- دربارهٔ آثار ترجمه ای ابراهیم یونسی ۲۴
- ۷-۲- معاصران ۲۵
- ۸-۲- آثار و تألیفات ۲۶
- ۱-۸-۲- ترجمه های ادبی ۲۸

- ۳۳.....۲-۸-۲- ترجمه های حوزه زبانشناسی و ادبیات
- ۳۵.....۳-۸-۲- ترجمه های حوزه سیاست
- ۳۸.....۴-۸-۲- آثار داستانی
- ۳۸.....۵-۸-۲- تألیفات

فصل سوم روش، اصول و پیشینه ترجمه

- ۴۳.....۱-۳- ترجمه و ویژگی های آن
- ۴۳.....۱-۱-۳- تعریف ترجمه
- ۴۵.....۲-۱-۳- انواع ترجمه
- ۴۶.....۱-۲-۱-۳- ترجمه تحت اللفظی
- ۴۶.....۲-۲-۱-۳- ترجمه آزاد
- ۴۷.....۳-۲-۱-۳- ترجمه پیامی و ترجمه معنایی
- ۴۸.....۳-۱-۳- شرایط لازم برای مترجم
- ۵۱.....۴-۱-۳- اصول و روش های ترجمه
- ۵۱.....۱-۴-۱-۳- رعایت سبک و معادل یابی
- ۵۲.....۲-۴-۱-۳- معادل یابی واژگانی
- ۵۲.....۳-۴-۱-۳- رعایت اصل یکنواختی در انتخاب معادل
- ۵۳.....۴-۴-۱-۳- معادل یابی ساختاری
- ۵۳.....۵-۴-۱-۳- امانتداری در ترجمه
- ۵۴.....۵-۱-۳- مشکلات ترجمه
- ۵۴.....۱-۵-۱-۳- ترجمه ناپذیری

- ۳-۱-۶- انواع معنی در ترجمه ۵۹
- ۳-۱-۷- متون محتوا محور و شکل محور ۶۱
- ۳-۱-۷-۱- روش ترجمه ادبی ۶۲
- ۳-۱-۷-۲- وظیفه مترجم در قبال متون ادبی ۶۳
- ۳-۱-۷-۳- ترجمه اصطلاحات و امثال ۶۴
- ۳-۱-۷-۴- ترجمه تشبیهات ۶۶
- ۳-۱-۷-۵- ترجمه نمادها ۶۶
- ۳-۱-۷-۶- ترجمه کنایه ۶۷
- ۳-۲- پیشینه ترجمه ۶۸
- ۳-۱-۲- تاریخ ترجمه در ایران پیش از اسلام ۶۸
- ۳-۱-۲-۱- دوره باستان ۶۸
- ۳-۱-۲-۲- دوره فارسی میانه ۶۹
- ۳-۲- تاریخ ترجمه در ایران بعد از اسلام ۷۰
- ۳-۱-۲-۲- ادبیات پهلوی ۷۰
- ۳-۲- تاریخ ترجمه بین اعراب ۷۱
- ۳-۱-۳-۲- تاریخ ترجمه در عصر خلافت اموی و عباسی ۷۱
- ۳-۱-۳-۱- منصور ۷۲
- ۳-۱-۳-۲- مأمون ۷۲
- ۳-۱-۳-۳- معتصم و سایر خلفا ۷۲
- ۳-۲-۳- مراکز و متولیان ترجمه در جهان عرب ۷۳

- ۷۴..... ۳-۳-۲-۳- زبان های مبدأ در ترجمه عربی
- ۷۵..... ۴-۲-۳- ترجمه در دوران معاصر ایران
- ۷۵..... ۱-۴-۲-۳- ترجمه در دوره قاجار
- ۷۵..... ۱-۱-۴-۲-۳- فتحعلی شاه قاجار
- ۷۵..... ۱-۱-۱-۴-۲-۳- نخستین مترجمان و ترجمه ها
- ۷۶..... ۲-۱-۱-۴-۲-۳- گسترش ترجمه
- ۷۷..... ۲-۱-۴-۲-۳- محمد شاه قاجار
- ۷۸..... ۳-۱-۴-۲-۳- ناصرالدین شاه قاجار
- ۷۹..... ۱-۳-۱-۴-۲-۳- موضوع ترجمه
- ۸۱..... ۲-۴-۲-۳- دوره پهلوی
- ۸۱..... ۱-۲-۴-۲-۳- ترجمه در سال های ۱۳۱۰ تا ۱۳۲۰ شمسی
- ۸۲..... ۲-۲-۴-۲-۳- ترجمه در سال های ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲ شمسی
- ۸۳..... ۱-۲-۲-۴-۲-۳- تأثیرات ترجمه بر فضای علمی و ادبی کشور
- ۸۳..... ۳-۲-۴-۲-۳- ترجمه در سال های ۱۳۳۲ تا ۱۳۴۰ شمسی
- ۸۴..... ۱-۳-۲-۴-۲-۳- موضوع و تعداد ترجمه ها
- ۸۶..... ۴-۲-۴-۲-۳- ترجمه در سال های ۱۳۴۰-۱۳۵۷ شمسی
- ۸۶..... ۱-۴-۲-۴-۲-۳- گستردگی ترجمه ادبی
- ۸۸..... ۲-۴-۲-۴-۲-۳- تأثیرات ترجمه
- ۸۸..... ۵-۲-۴-۲-۳- ترجمه در سال های ۱۳۵۷ تا ۱۳۸۱ شمسی

فصل چهارم نقد و بررسی نثر ترجمه های ابراهیم یونسی

- ۹۳-۱-۴- علل روآوردن ابراهیم یونسی به ترجمه آثار چارلز دیکنز.....
- ۹۷-۲-۴- تاریخ ادبیات انگلیس و چارلز دیکنز.....
- ۹۷-۱-۲-۴- سیر تاریخ ادبیات انگلیس.....
- ۹۸-۱-۲-۴- قرن شانزدهم.....
- ۹۹-۲-۱-۲-۴- سده هفدهم.....
- ۹۹-۳-۱-۲-۴- سده هیجدهم.....
- ۱۰۰-۴-۱-۲-۴- سده نوزدهم.....
- ۱۰۲-۲-۲-۴- چارلز دیکنز.....
- ۱۰۲-۱-۲-۲-۴- زندگی و آثار.....
- ۱۰۹-۲-۲-۲-۴- موفقیت و شهرت دیکنز.....
- ۱۱۱-۳-۲-۲-۴- زبان و سبک.....
- ۱۱۵-۴-۲-۲-۴- دیگر فعالیتها.....
- ۱۱۷-۵-۲-۲-۴- نگرش و افکار.....
- ۱۱۸-۳-۴- معرفی داستان های مورد بررسی.....
- ۱۱۸-۱-۳-۴- معرفی و ارائه خلاصه داستان آرزوهای بزرگ.....
- ۱۲۱-۲-۳-۴- معرفی و ارائه خلاصه داستان خانه قانون زده.....
- ۱۲۲-۳-۳-۴- معرفی و ارائه خلاصه داستان دو شهر.....
- ۱۲۴-۴-۴- زبان داستان.....
- ۱۲۶-۵-۴- ترجمه ادبی و زبان ترجمه.....

- ۱۲۸-۶-۴- بررسی مختصات زبانی ترجمه های ابراهیم یونسی
- ۱۲۸-۶-۴-۱- واژگان و ترکیب ها
- ۱۳۰-۶-۴-۱-۱- واژگان بیگانه
- ۱۴۰-۶-۴-۱-۲- واژگان و ترکیب های عربی
- ۱۴۲-۶-۴-۱-۲-۱- واژگان عربی
- ۱۴۷-۶-۴-۱-۲-۲- واژگان فارسی تنوین دار
- ۱۴۹-۶-۴-۱-۲-۳- ترکیب های عربی
- ۱۵۱-۶-۴-۱-۳- واژگان ترکی
- ۱۵۳-۶-۴-۱-۴- واژگان ادبی
- ۱۵۶-۶-۴-۱-۵- ترکیب های هنری
- ۱۵۷-۶-۴-۱-۵-۱- ترکیب های اضافی
- ۱۵۸-۶-۴-۱-۵-۲- ترکیب های وصفی
- ۱۶۰-۶-۴-۲- اصطلاحات عامیانه
- ۱۶۲-۶-۴-۱-۲-۱- واژگان، افعال و ترکیب های عامیانه در گفتگو
- ۱۶۲-۶-۴-۱-۱-۲-۱- واژگان عامیانه
- ۱۶۳-۶-۴-۱-۲-۲- فعل های عامیانه
- ۱۶۳-۶-۴-۱-۲-۳- ترکیب های عامیانه
- ۱۶۵-۶-۴-۲-۲- اصطلاحات عامیانه در روایت
- ۱۶۵-۶-۴-۱-۲-۲-۱- واژگان عامیانه
- ۱۶۶-۶-۴-۲-۲-۲-۱- افعال عامیانه

- ۱۶۶ ترکیب های عامیانه ۳-۲-۲-۶-۴
- ۱۶۸ اسم صوت ۳-۶-۴
- ۱۶۹ جملات محاوره‌های و شکسته ۴-۶-۴
- ۱۷۲ ضرب المثل ۵-۶-۴
- ۱۷۵ کنایه ۶-۶-۴
- ۱۷۸ توصیف ۷-۶-۴
- ۱۷۹ توصیف صحنه ۱-۷-۶-۴
- ۱۸۷ توصیف مناظر ۲-۷-۶-۴
- ۱۹۰ توصیف اشخاص ۳-۷-۶-۴
- ۱۹۱ تقسیم بندی وضعیت ظاهری شخصیت ۱-۳-۷-۶-۴
- ۱۹۲ توصیف ظاهر اجتماعی ۱-۱-۳-۷-۶-۴
- ۱۹۵ توصیف ظاهر طبیعی ۲-۱-۳-۷-۶-۴
- ۱۹۸ توصیف احساسات ۴-۷-۶-۴
- ۲۰۲ توصیف حرکت و عمل ۴-۷-۶-۴
- ۲۰۵ زبان و لحن ۸-۶-۴
- ۲۰۵ زبان و لحن گفتگو ۱-۸-۶-۴
- ۲۱۹ زبان و لحن روایت ۲-۸-۶-۴
- ۲۲۴ طنز ۹-۶-۴
- ۲۲۹ ویژگی های نحوی ۱۰-۶-۴
- ۲۲۹ جمله ۱-۱۰-۶-۴

۲۲۹.....جمله ساده و کوتاه.....۱-۱-۱۰-۶-۴

۲۳۱.....جمله مرکب.....۲-۱-۱۰-۶-۴

۲۳۴.....جمله های بلند.....۳-۱-۱۰-۶-۴

۲۳۵.....حضور انواع فعل به اعتبار ساختار.....۲-۱۰-۶-۴

۲۳۶.....افعال پیشوندی.....۱-۲-۱۰-۶-۴

۲۳۷.....عبارات فعلی.....۲-۲-۱۰-۶-۴

۲۳۸.....فعل مرکب.....۳-۲-۱۰-۶-۴

فصل پنجم میزان موفقیت ابراهیم یونسی در عمل به قواعد و ضوابط داستان و

ترجمه

۱-۵- میزان موفقیت ابراهیم یونسی در عمل به قواعد و ضوابط داستان و ترجمه.....۲۴۲

نتیجه گیری.....۲۶۰

منابع و مأخذ.....۲۶۴

فصل اول
مبادی تحقیق

۱-۱- تعریف موضوع:

ابراهیم یونسی از پیشکسوتان ادبیات ترجمه و داستان نویسی ایران در سال ۱۳۰۵ ش.، در شهر بانه کردستان دیده به جهان گشود. وی در سال ۱۳۱۷ ش.، تحصیلات ابتدایی خود را در بانه به پایان برد و در سال ۱۳۲۴ دیپلمش را از مدرسه نظام در تهران می‌گیرد بعد از آن وارد دانشکده افسری می‌شود و در سال ۱۳۲۷ با درجه ستوان دومی رسته سوار دو، فارغ التحصیل گردید و مأمور خدمت در لشکر چهار رضاییه شد. یونسی کار ترجمه و داستان نویسی را از زمانی که در زندان بود، آغاز کرد. او بعد از آزاد شدنش از زندان لیسانس اقتصاد را در مدرسه اقتصاد گرفت و دکترای همین رشته را در سال ۱۳۵۶ از دانشگاه سوربن فرانسه دریافت کرد. وی از مترجمانی است که آثار متعددی را از ادبیات جهان ترجمه و منتشر کرده است، عدد آثار او در حوزه های مختلف به نود مورد بالغ می‌شود که بخش عمده آن را ترجمهٔ رمان‌های غربی تشکیل می‌دهد. ابراهیم یونسی در نوزدهم بهمن ماه ۱۳۹۰ در سن ۸۵ سالگی، از دنیا رفت و پیکر او در زادگاهش، شهر بانه به خاک سپرده شد.

ابراهیم یونسی از جمله مترجمان بنام ایران است که رمان‌هایی از نویسندگان بزرگ و نام‌آشنای اروپایی چون چارلز دیکنز، تامس هاردی، هوارد فاست، ویلیام شکسپیر، مستر لارنس و نویسندگان روسی چون آنتوان چخوف و ... ترجمه کرده است. یونسی علاوه بر ترجمهٔ رمان، به موضوع‌های دیگری هم پرداخته است. ترجمه‌های یونسی همواره با نوعی احساس تعهد به مسائل اجتماعی-سیاسی همراه بوده‌است. این مترجم علاوه بر ترجمه، به تألیف داستان‌هایی هم پرداخته است که شمار آن به ده اثر می‌رسد. او با صرف پنجاه سال عمر خود در رهگذر ترجمه‌هایی که عرضه کرد، نقش تعیین‌کننده‌ای در آشنایی هم‌میهنانش با فرهنگ و تمدن سایر ملل داشته است.

یوجین نایدا (Eugene Nida) ترجمه را بازسازی نزدیکترین معادل طبیعی پیام زبان مبدا در زبان مقصد، نخست از زبان معنی سپس از لحاظ سبک اعلام می‌دارد. آغاز نخستین دوره ترجمه متون اروپایی به سال‌های ولایت عهدی عباس میرزا قاجار (۱۲۱۲-۱۱۶۸ ه.ش) برمی‌گردد این دوره تا هنگام سلطنت ناصرالدین شاه (۱۲۲۷-۱۲۷۵ ه.ش) ادامه می‌یابد. نخستین آثار ترجمه

شده از زبان اروپایی، به فارسی، کتب درسی بوده اند. سپس نوشته‌های تاریخی و بعداً نیز رمان‌ها به این ترجمه‌ها افزوده شدند. در میان رمان‌ها، ابتدا رمان‌های تاریخی نظیر مجموعه رمان‌های الکساندر دوما ترجمه شدند که شماری از آنها را محمد طاهر میرزا قاجار (۱۲۵۰-۱۳۱۶/۱۳۱۷ ه. ق) به فارسی برگرداند. رمان‌های ترجمه شده اولیه بیشتر جنبه سرگرم کننده داشتند.

در این پژوهش که به بررسی ترجمه‌های داستانی ابراهیم یونسی اختصاص دارد، چهار اثر ترجمه‌ای او از چارلز دیکنز با نام‌های *داستان دو شهر*، *خانه قانون‌زده*، *آرزوهای بزرگ وهاردی باربارا ناتان* در معرض نقد و بررسی زبانی و ترجمانی واقع می‌شود. خانه قانون زده در سال (۱۸۵۲ م.) تألیف و در سال ۱۳۴۵ ش ترجمه شده است و شامل ۹۴۱ صفحه می‌شود. این رمان به افشای فساد سیاسی و تعلل تسامح دادگاه‌ها در رسیدگی به جرایم می‌پردازد و نهادهای دولتی گرفتار شیوه‌های کهنه و کاغذ بازی را به چالش می‌طلبد. *آرزوهای بزرگ* در سال (۱۸۶۰ تا ۱۸۶۱ م.) تألیف و در سال ۱۳۶۲ ش ترجمه شده است و شامل ۵۲۰ صفحه می‌شود، این اثر رمانی است حاوی اشاراتی به زندگی دیکنز و از موفق‌ترین آثار او به شمار می‌آید. داستان دو شهر در سال (۱۸۵۹ م.) تألیف و در سال ۱۳۷۷ ش ترجمه شده و شامل ۴۸۰ صفحه می‌باشد که داستانی است در باره انقلاب فرانسه و رویدادهای دو شهر لندن و پاریس در آن ایام، رمان هاردی بارباراتان در سال ۱۳۷۲ ش ترجمه شده است و ۱۷۶ صفحه را در بردارد.

چارلز دیکنز در دوره معروف به عصر ویکتوریا (۱۸۳۲-۱۹۰۰ م) در سال ۱۸۱۲ م. متولد شد و در ۱۸۷۰ در گذشت، پدرش یکی از کارمندان نیروی دریایی بود که مقارن دوازده سالگی چارلز به زندان افتاد و به این دلیل دیکنز را از مدرسه به یک کارخانه واکس سازی فرستادند، شش ماه کار در کارخانه واکس سازی برای دیکنز کافی بود تا آثارش را وقف تهیدستان کند. اولین رمان چارلز دیکنز با نام *طرح‌های باز منتشر* شد. نگارش آثار پخته‌تر دیکنز با رمان *دیوید کاپرفیلد* (۱۸۴۹-۱۸۵۰ م.) آغاز می‌شود.

هدف از این پایان نامه دست‌یابی به اطلاعات موثقی از زندگی و آثار ابراهیم یونسی است و بررسی نقش توانایی‌های داستان نویسی ابراهیم یونسی در ترجمه داستان‌های غربی هدف دیگر این پژوهش خواهد بود. معرفی و تحلیل خصوصیات زبان و ساختارهای نحوی در ترجمه‌های

ابراهیم یونسی و معیارهای ترجمه در داستان‌های ترجمه‌ای او هدف‌های دیگر این پایان‌نامه‌اند. این پایان‌نامه می‌تواند مورد استفاده کسانی قرار بگیرد که می‌خواهند به صورت تخصصی به امر ترجمه متون ادبی و بویژه داستانی بپردازند. همچنین، علاقه‌مندان به داستان‌نویسی از یافته‌های این پژوهش می‌توانند بهره‌مند شوند.

۱-۲- سابقه تحقیق

اولین بار حمید زرین کوب در مقاله «زبان داستان در آثار هدایت» (۱۳۵۰) بیان کرده است که در هر داستان، دو نوع زبان به طور کلی می‌توان یافت زبان افراد و اشخاص داستان و به ندرت نوع سومی هم هست به نام زبان گفتگو از خود. (صص ۳۱۰-۳۲۹)

بعد از او در کتاب رمان چیست (۱۳۶۶) به ترجمه محسن سلیمانی، توضیحی گذرا درباره زبان رمان داده شده است و به وحدت در داستان بطور مفصل‌تر پرداخته است. (۱۲۵-۱۲۸)

پس از او عبدالحسین سعیدیان در کتاب «دایره المعارف ادبی» (۱۳۶۹) ذیل زبان داستان، آن را به دو قسمت تقسیم کرده است یکی زبان شرح زمان و مکان محیط و شخص و حالت و دیگر زبان گفت و شنود اشخاص، گفتگوی با خویشان را نیز در نوع سوم آورده است. (صص ۵۳۲-۵۳۳)

پس از او، شهریار زر شناس در مقاله «ادبیات چارلز دیکنز در یک نگاه» (۱۳۷۱) چارلز دیکنز را با دیگر نویسندگان رئالیست اجتماعی مقایسه کرده است و آثار دیکنز را به دو دوره تقسیم کرده و در هر دوره آثاری را گنجانده است. (صص ۳۰-۳۳)

بعد از وی احمد اخوت در کتاب «دستور زبان داستان» (۱۳۷۱) به بررسی کلی زبان داستان پرداخته است.

کریم امامی در کتاب از پست و بلند ترجمه (۱۳۷۲) در مقاله لحن در ترجمه، با مقایسه ترجمه رمان ناپولئون دشت اثر ج.د سلینجر و دیوید کاپرفیلد اثر چارلز دیکنز به بیان مسئله لحن و توجه به مشخصات نثر یا نظمی که در دست ترجمه است پرداخته است (ص ۲۶)

احسان حافظی در پایان‌نامه «بررسی اخلاق اجتماعی در عصر ویکتوریا در سه اثر چارلز دیکنز» (۱۳۸۱) به بررسی نشانه‌های مضحکه در سه رمان (آرزوهای بزرگ، داستان دوشهر، الیور

تویست) چارلز دیکنز پرداخته و درباره قدرت توصیف دیکنز بحث کرده است.

بعد از او محمد رفیع محمودیان در کتاب «نظریهٔ رمان و ویژگی های رمان فارسی» (۱۳۸۲) در فصل سوم به بررسی عوامل انسجام و افتراق در رمان پرداخته و بیان کرده است که مهم ترین عناصر رمان را می توان زبان یا طرز بیان کلامی امور، ماجرا یا داستان و سبک بازگویی مسائل دانست. (ص ۸۳)

سید خسرو خاوری در مقاله با عنوان «از واژه به مفهوم: اقتباس یا ترجمه ادبی» (۱۳۸۳) بیان می کند که برای دستیابی به ترجمه ای مطلوب از متن، ناگزیر ترجمه ادبی باید در هم آمیخت. این مقاله به پاسخ پرسش هایی است در رابطه با تفاوت گفتمان در زبان های مختلف که باعث می شود در برگرداندن یک متن ادبی مترجم با مشکل مواجه شود. (ص ۲)

علی خزاعی فر در مقاله ای تحت عنوان «ترجمه ادبی از منظر زبان و فرهنگ مقصد» (۱۳۸۳) هدف مقاله را ارائه تعریفی عینی و عام از روش ترجمه ادبی بیان می کند و ترجمه ای را ادبی می داند که بر اساس معیارهای ادبی و ویژگی های زبانی زبان مقصد نوشته شده باشد. (صص ۱-۶)

پس از او ابراهیم یونسی در کتاب «هنر رمان نویسی» (۱۳۸۴. ش) توجه به نکات و رعایت قواعد دستوری را برای نویسنده امری حیاتی می داند. وی همچنین در رابطه با انتخاب الفاظ و چگونگی کاربرد آنها سخن گفته است. (ص ۲۳)

در همان ایام شهرام فلاح دیگه سرا در پایان نامه «نشانه های قدرت از دیدگاه میشل فوکو در رمان خانهٔ قانون زدهٔ چارلز دیکنز» (۱۳۸۴) بیان کرده اند که در این رمان، قدرت در سرتاسر جامعه پراکنده شده است.

سیروس علی نژاد در کتاب گفتگو با مترجمان (۱۳۸۸) به گفتگو با چند مترجم پرداخته است، در آن به سؤالاتی در رابطه با زبان ترجمه، لحن و سبک زبان مبدا در زبان مقصد و یافتن لحن مناسب ترجمه پرداخته است.

اما تحقیق مستقلی که به بررسی ترجمه های داستانی ابراهیم یونسی بپردازد که خود داستان نویس نیز بوده است تا کنون انجام نشده و این پروژه عهده دار آن خواهد بود.

۴-۱- سؤالات پژوهشی:

۱- درباره زندگی و آثار ابراهیم یونسی چه اطلاعات موثقی در منابع موجود

دیده می شود؟

۲- ابراهیم یونسی در ترجمه داستان های خارجی تا چه حد از توانایی های

داستان نویسی خود بهره برده است؟

۳- کاربرد زبان و ساختارهای نحوی در ترجمه های ابراهیم یونسی چه

ویژگی هایی دارد؟

۴- در داستان های ترجمه ای ابراهیم یونسی معیارهای فن ترجمه چگونه

رعایت شده است؟

۵-۱- روش تحقیق:

این پایان نامه از نوع بنیادی است که بررسی آن به شیوه «توصیفی، تحلیلی» و با روش

«کتابخانه‌ای» انجام می گیرد. برای این منظور، پس از شناسایی ، مطالعه و یادداشت برداری از

منابع مربوط به ترجمه و داستان نویسی به مطالعه آثار منتخب از چارلز دیکنز و یادداشت برداری

برای استخراج اطلاعات و بررسی آن‌ها پرداخته می شود. پس از تکمیل فیش ها، مطالب فصول بر

اساس طرح نهایی پایان نامه پیش نویس و سپس اصلاح و تکمیل خواهد شد.

فصل دوم

زندگی، آثار، آراء و عقاید ابراهیم یونسی